

Agrarwirtschaftsatlas der Erde in vergleichender Darstellung (Rolniczy atlas świata w ujęciu porównawczym). Gotha 1958, VEB Hermann Haack, s. 248.

Atlas opracowany w Instytucie Badań Rolniczych Uniwersytetu Humboldt'a w Berlinie pod kierunkiem B. Skibbe zawiera materiał statystyczny, kartograficzny i opisowy w następującym układzie: wprowadzenie (zasadnicze pojęcia i literatura), podstawy gospodarki rolnej, użytkowanie ziemi, gospodarstwa rolne i środki produkcji, produkcja roślinna i zwierzęca, obrót oraz zaopatrzenie; zróżnicowania regionalne rolnictwa według ważniejszych krajów i bilanse porównawcze dla niektórych z nich.

АЛТАJSKIJ I. P., ŻURIKOW W. N. — **Organizacja ispolzowanija tiechniki w kołchozach** (Organizacja wykorzystania urządzeń technicznych w kołchozach). Moskwa 1960, Gos. Izd. Siel. Litier., s. 112.

Popularna broszura przeznaczona dla przewodniczących kołchozów, brygadzystów oraz innych pracowników kołchozów, mająca na celu zastosowanie najbardziej racjonalnych, tj. ekonomicznie efektywnych form użytkowania parku maszyn i traktorów, jego organizacji i planowania oraz określania wielkości tego parku na podstawie wskaźników.

L'annata agraria 1959 (Rok rolniczy 1959). Rzym 1959, Ist. Nazionale di Economia Agraria, s. 89.

Podsumowanie wyników roku rolniczego 1959, wydane przez Narodowy Instytut Ekonomiki Rolnej, a oparte na wstępnych danych liczbowych, daje ogólny obraz rolnictwa włoskiego oraz zestawia je z gospodarką rolną innych krajów europejskich. Dane zawarte w publikacji dotyczą produkcji rolnej, handlu rolnego oraz wyników ekonomicznych osiągniętych przez rolnictwo, a także inwestycji.

BASIUK T. L. — **Differencjalnaja renta w socialistycznym sielskom chozjajstwie** (Renta różniczkowa w socjalistycznym rolnictwie). Moskwa 1959, Socekgiz, s. 56.

Dyskusyjne i nie dość jeszcze zbadane zagadnienie powstawania i podziału renty różniczkowej zostało przez autora omówione dla okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu oraz dla ustroju socjalistycznego (jako podstawowe zagadnienie teoretyczne dla sojuszu robotniczo-rolniczego). Broszura może zainteresować tak ekonomistów jak i rolników-praktyków oraz studentów.

BÖTTCHER H. — **Futterkonservierung durch Silage** (Konserwowanie paszy przez silosowanie). Berlin 1957, Deutscher Bauernverlag, s. 132.

Niezmierne treściwie i wyczerpująco potraktowany — przy zastosowaniu ilustracji i obliczeń — problem silosowania pasz. Rzecz w treści i formie godna zalecenia tak wydawcom, jak rolnikom z uwagi na aktualne znaczenie naszej gospodarki paszowej.

Chozjajstwiennyj rascziot w kołchozach (Rozrachunek gospodarczy w kołchozach). Moskwa 1959, Gos. Izd. Siel. Litier., s. 163.

Praca zbiorowa, zainicjowana i wykonana przez współpracowników Wszechzwiązkowego Naukowo-Badawczego Instytutu Ekonomiki Rolnictwa przy współudziale rolników-praktyków: kierowników kołchozów, bądź specjalistów innych dziedzin, np. zootechników. Poszczególne opracowania dotyczą podstawowych zasad rozrachunku, względnie omawiają jego zastosowanie w różnych rejonach kraju, bądź uprawach lub brygadach pracy (np. w brygadzie traktorowej lub fermie drobiarskiej). Na końcu pracy znajduje się interesująca ankieta z apelem do czytelników o wypełnienie 2 punktów: podanie swej oceny publikacji oraz wyrażenie życzeń co do zagadnień rolniczych, które zasługiwałyby na omówienie książkowe.

FACCA V., MARTELLA T. — **Esempi operativi della produttività in agricoltura** (Praktyczne przykłady podniesienia produktywności w rolnictwie). Bologna 1959, Ed. Agricole, s. 238.

Dzięki współpracy Narodowego Instytutu Ekonomiki Rolnej i Narodowego Komitetu do Spraw Wydajności opracowano wydawnictwo, mające na celu zapoznanie się z ważniejszymi rozwiązaniami ekonomicznymi i technicznymi, które zostały wprowadzone dla podniesienia produktywności w rolnictwie. Autorzy, którzy zwiedzili około 50 gospodarstw rolnych, omawiają — w układzie geograficznym — poszczególne efekty produkcyjne, osiągnięte w zależności od typu i warunków geograficznych przez te gospodarstwa (np. ogrodnicze, hodowlane, pastwiskowe itd.).

FARMER B. H. — **Pioneer Peasant Colonisation in Ceylon** (Pionierska kolonizacja chłopska na Cejlonie). Londyn 1957, Oxford Univ. Press, s. XXVII, 387.

Studium z zakresu problemów agrarnych Azji, opracowane pod auspicjami Królewskiego Instytutu Spraw Wewnętrznych, stanowi obszerną monografię Cejlonu. Uwzględnia ona warunki geograficzne, rozwój polityki kolonizacji rolnej w latach 1815—1953 oraz obecne zagadnienia kolonizacji z punktu widzenia ekonomicznego, społecznego i rolnego. Szczególną uwagę poświęca autor chłopskiej kolonizacji tzw. suchej strefy Cejlonu, poruszając przy tym także zagadnienia polityki społecznej i gospodarczej, która by miała służyć interesom chłopów-użytkowników.

Fruit. A Review of Production and Trade to fresh, canned and dried fruit, fruit juices and wine (Owoce. Przegląd produkcji i handlu owocami świeżymi, konserwowanymi i suszonymi oraz sokami i winami owocowymi). Londyn 1960, The Commonwealth Economic Committee, s. 204.

Kolejny — 10 już — przegląd światowej produkcji oraz obrotu owocami i ich przetworami, opublikowany przez Sekcję Informacji Komitetu Ekonomicznego Wspólnoty Brytyjskiej, zawiera bogate i wyczerpujące dane opisowe i statystyczne (przeciętne dla lat 1937—38 oraz dla poszczególnych lat od 1953 do 1958), dzięki czemu może być przydatny dla czytelników interesujących się omawianymi zagadnieniami. W załącznikach podano ponadto materiały dotyczące konsumpcji i domowego przerobu owoców oraz środków przedsięwziętych w Zjednoczonym Królestwie dla popierania importu i regulacji obrotu owocami.

GOLLNICK H. — **Ausgaben und Verbrauch in Abhängigkeit von Einkommen und Haushaltsstruktur** (Wydatki i zużycie w zależności od dochodów i struktury budżetów domowych). Hannover 1959, Al. Strothe Verl., s. 262.

Zeszyt specjalny (Nr 6/7) czasopisma „Agrarwirtschaft”, (Gospodarka Rolna) poświęcony ekonomice przedsiębiorstw rolnych i analizie rynku. Ze względu na to, iż autor rozporządzał danymi za lata 1927/1928 i 1950/1951 oraz z uwagi na zmiany, jakie zaszły od tego czasu w gospodarce NRF — praca ma przede wszystkim wartość metodologiczną dla zapoznania się ze sposobami badania budżetów rodzinnych, a w szczególności spożycia artykułów żywnościowych.

MAROWSKI J. — **Problematyka prawna użytkowania gruntów ornych**. Warszawa 1959, Wyd. Prawnicze, s. 196.

Na zlecenie PAN autor opracował publikację, w której rozważa zastosowanie i przydatność zarówno tradycyjnych jak i nowopowstałych form prawnych użytkowania gruntów ornych, a w szczególności: uwłaszczenie dzierżawców, posiadaczy, użytkowników oraz osadników na gruntach prywatnych, państwowych i w spółdzielniach produkcyjnych.

Mechanisierung im sozialistischen Gartenbau (Mechanizacja w socjalistycznym ogrodnictwie). Berlin 1959, Deutscher Bauernverlag, s. 256.

Praca zbiorowa zawierająca materiały pięciodniowej kurso-konferencji, odbytej w grudniu 1958 r., a poświęconej mechanizacji socjalistycznych gospodarstw ogrodniczych. Prócz bogatej treści technicznej i technologicznej praca zawiera także rozważania na tematy racjonalizacji ogrodnictwa i opłacalności mechanizacji produkcji ogrodniczej.

Metody opriedielenija ekonomiceskoj effiektivnosti sielskochozajstwiennogo proizwodstwa (Metody określania efektywności ekonomicznej produkcji rolnej). Moskwa 1959, Gosplanizdat, s. 240.

Praca zbiorowa, wykonana w Naukowo-Badawczym Ekonomicznym Instytucie Komisji Planowania ZSRR i opublikowana pierwotnie na prawach rękopisu oraz rozesłana jako podstawa do szerokiej dyskusji z pracownikami nauki i praktyki rolniczej po czym, po uwzględnieniu dyskusji, ogłoszona drukiem. Przeznaczona jest do użytku praktycznego. W części I wyłożono teoretyczne i metodologiczne podstawy porównawczego ustalania ekonomicznej efektywności produkcji artykułów rolnych. W pozostałych dwu częściach podano sposoby stosowania wypracowanej metody w 3 przekrojach: rejonowym, wobec wybranych artykułów rolnych oraz w stosunku do poszczególnych wskaźników ekonomicznej efektywności (dochodów, kosztów, wydajności pracy itd.).

MISIUNA W. — **Nowy etap rozwoju rolnictwa**. Warszawa 1960, PWG, s. 89.

W cyklu „Aktualne problemy gospodarcze” ukazała się popularna broszura, w której autor zapoznaje czytelników z wytyczonymi przez III Zjazd PZPR oraz II i III Plenum KC PZPR na lata 1961—1965 problemami rozwoju produkcji rolnej i sposobami ich rozwiązywania.

Między innymi zwrócono również uwagę na znaczenie kółek rolniczych, Funduszu Rozwoju Rolnictwa, mechanizacji i elektryfikacji rolnictwa, melioracji rolnych oraz budownictwa gospodarczego.

O razrobótce nauczno obosnowannych sistiem wiedienija pierspektiw razwitija, razmieszczienija i specjalizacji sielskiego chozajajstwa w oblasti (kraje). (O wypracowaniu naukowego systemu prowadzenia, perspektyw rozwojowych, rozmieszczenia i specjalizacji rolnictwa w okręgu (kraju). Moskwa 1960, WNIESCh, s. 95.

Wskazówki metodyczne i program prac wydany przez Wszechzwiązkowy Naukowo-Badawczy Instytut Ekonomiki Rolnictwa. Broszura składa się z części: I — zawierającej wskazówki metodyczne i II — zawierającej program wymienionych w tytule prac, a między innymi podstawowych zadań systemu projektowania i prowadzenia gospodarstwa, sposobów poznawania obecnego stanu rolnictwa, wypracowania zaleceń w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz perspektyw rozwojowych rolnictwa w danym okręgu.

PARSON K. H. — **The owner cultivator in a progressive agriculture. An FAO Land Tenure Study** (Właściciel ziemi w postępowym rolnictwie. Studium FAO z zakresu władania ziemią). Rzym 1958, FAO, s. 66.

Publikacja jest jedną z serii „FAO Agricultural Studies” (Nr 39), dotyczącą całokształtu stosunków rolnych (pomiarów i rejestrów katastralnych, społecznego i publicznego władania ziemią, zależności między reformami rolnymi a postępowaniem w rolnictwie), w której autor stara się dowieść wyższości indywidualnego władania ziemią.

POETSCHKE L. E. — **A study of price determination in the Alberta Hog Market** (Studium dotyczące kształtowania się cen na rynku trzody chlewnej w Alberta). Ottawa 1960, Can. Dep. of Agriculture, s. 51.

Badania prowadzone wspólnie przez Dział Ekonomiczny Kanadyjskiego Departamentu Rolnictwa i Uniwersytet w Alberta dotyczą analizy różnorodnych czynników wpływających na kształtowanie się cen trzody chlewnej na przykładzie stanu Alberta. Stan ten znajduje się pod wpływem dwu rynków zbytu: na wschodzie — Kanady i na zachodzie — USA.

ROSENKRANZ O. — **Handbuch des Genossenschaftsbauern** (Poradnik chłopaspółdzielcy). Berlin 1959, Deutsche Akad. der Landwirtschaft zu Berlin, B. I. — Organisation und Planung (Organizacja i planowanie) s. XVI, 799, B. II — Pflanzliche Produktion (Produkcja roślinna), s. XXIX, 987, B. III — Tierische Produktion (Produkcja zwierzęca), s. XI, 568.

Trzytomowa (złożona z 5 części) praca zbiorowa pod kierownictwem prof. O. Rosenkranza: członka zwyczajnego Rolniczej Akademii Nauk, dyr. Instytutu Organizacji Przedsiębiorstw i Pracy w Rolnictwie oraz kierownika majątku doświadczalnego. Poradnik chłopaspółdzielcy zawiera wyczerpujące dane w następującym układzie:

T. I, cz. 1 — Organizacja spółdzielni produkcyjnych, ich statuty i prawodawstwo, kierowanie i zarządzanie, ubezpieczenia i praca, jej normowanie i wynagradzanie, socjalistyczne współzawodnictwo, ekonomika i organizacja produkcji zwierzęcej i roślinnej (technika omówiona w T. II i III), T. I, cz. 2 — planowanie perspekty-

wieczne i roczne, rachunkowość (w tym obliczanie kosztów), dokonywanie analiz porównawczych.

T. II, cz. 1 — Produkcja roślinna, ogólna uprawa roli i roślin, a między innymi melioracje, zmianowanie, nawożenie, a następnie szczegółowa uprawa poszczególnych roślin. T. II, cz. 2 — Warzywa, owoce i rośliny ozdobne (a między innymi organizacja produkcji) gospodarka leśna, organizacja i planowanie gospodarki leśnej. użytkowanie i ochrona lasów, ochrona roślin itp.

T. III — Produkcja zwierzęca, organizacja hodowli, zasady hodowli ogólnej i hodowla szczegółowa, gospodarka mleczna, zaopatrzenie w pasze, budynki i maszyny itd.

W zakończeniu każdego z tomów podano między innymi tzw. „Richtzahlen”, tj. podstawowe wskaźniki techniczne i ekonomiczne.

SENIOR C. — *Land reform and democracy* (Reforma rolna i demokracja). Gainesville 1958, Univ. of Florida Press, s. XIII, 269.

Dr C. Senior, autor prac z zakresu reform rolnych, industrializacji oraz zagadnień demograficznych — i jak należy domniemywać z treści książki — współtwórca reformy rolnej w Meksyku, opisuje ją szczegółowo, traktując swą pracę jako przykładową dla tych wszystkich krajów, w których nadal jest otwarty problem reformy rolnej, połączonej z likwidacją latyfundi i ustrojów feudalnych. Autor traktuje reformę rolną w krajach zacofanych jako podstawę demokratyzacji stosunków społecznych na wsi i dążącej do realizacji i ustalenia swej władzy — demokracji w ogóle.

SIEMIN S. I. — *Міжколіхозныя прайзводствіенныя аб'ядіненііа* (Międzykółchozowe zjednoczenia produkcyjne). Moskwa 1960, Izd. „Znaniye”, s. 32.

Popularna broszura informująca o organizacyjnych formach międzykółchozowych zjednoczeń gospodarczych oraz zarządzanych przez nie społecznych funduszach. Są to zjednoczenia: budowy stacji i linii elektrycznych, urządzeń melioracyjnych i nawadniających, budowy dróg, budowlane o charakterze uniwersalnym, przetwórstwa artykułów rolnych, opasowe i inseminacyjne oraz sztucznej hodowli drobiu, wydobywania torfu, remontowe, transportowe i wodne, tworzenia zapasów i magazynowania nasion, pasz i artykułów spożywczych, budowy i użytkowania urządzeń socjalno-kulturalnych, np. szkół, internatów, sanatoriów, radiowęzłów, klubów, teatrów.

SMITH R. E. F. — *The origine of farming in Russia* (Początki gospodarki rolnej w Rosji). Paryż 1959, Mouton, s. 198 + 10 tabl. i map.

W serii „Studia nad ekonomią i socjologią krajów słowiańskich” ukazała się praca omawiająca ewolucję uprawy ziemi, ze szczegółowym pokazaniem sposobów gospodarowania w różnych warunkach glebowych i zmian społecznych dokonywających się na tym terenie, do czasu najazdu mongolskiego w XIII w. Autor potraktował zagadnienie zarówno historycznie, jak i od strony ekonomiczno-socjologicznej, kładąc szczególny nacisk na rolę człowieka w społeczeństwie.

Sytuacja gospodarcza krajów kapitalistycznych. Warszawa 1960, P.W.G. s. 252 (przekł. z rosyjskiego).

Przegląd koniunktur (za rok 1958 i początek roku 1959) poprzedzony ogólną charakterystyką sytuacji ekonomicznej, a dokonany dla wybranych krajów i artykułów względnie dziedzin; zawiera rozdział dotyczący rolnictwa, wyżywienia i międzynarodowych umów w tym zakresie.

THIRSK J. — *English Peasant Farming* (Angielskie gospodarstwa farmerskie). Londyn 1957, Routledge and Kegan Paul, s. XV, 350.

Praca monograficzna, w której autor — na przykładzie Lincolnshire, jako obszaru najbardziej typowego dla rolnictwa angielskiego, daje historię rozwoju gospodarstw farmerskich (chłopskich) tego rejonu od 1600 r. do 1914 r. na różnych glebach.

WILER J. G. — *Razwitiye sielskogo chozjajstwa SSzA i jego problemy* (Rozwój rolnictwa USA i jego problemy). Moskwa 1959, Izd. Innostr. Litier., s. 407.

Autor, współpracownik Instytutu Ekonomiki Akad. Nauk Republ. Czechosłowackiej, uprzednio farmer amerykański, analizuje z pozycji marksistowskiej zmiany

zachodzące w rolnictwie amerykańskim na tle ogólnych warunków ekonomicznych, społecznych i historycznych Stanów Zjednoczonych. Między innymi omawia sprzeczności zachodzące w rolnictwie amerykańskim: z jednej strony tak pozytywne zjawisko jak wzrost mocy produkcyjnej i produkcji, mechanizacji robót w uprawie roli i hodowli oraz wzrost wydajności pracy, przyczyny i skutki tych procesów — z drugiej zaś przewagę wielkich farm, koncentrację posiadania i kapitału, przy jednoczesnym wywłaszczaniu drobnych farm, rozwój kryzysu agrarnego i politykę państwową w zakresie rolnictwa. Dokonując politycznego podsumowania rozważań spośród 2 dróg rozwojowych: kapitalistycznej i socjalistycznej — tę drugą uznaje autor za gwarantującą racjonalny i nieprzerwany rozwój całej gospodarki narodowej USA i rolnictwa w szczególności.

WILIAMS H. T. — **Principles for British Agricultural Policy** (Zasady brytyjskiej polityki rolnej). Londyn 1960, Oxford Univ. Press, s. 317.

Praca napisana pod auspicjami „Nuffield Foundation”, której założeniem jest wytyczenie zasad długofalowej polityki rolnej na podstawie doświadczeń historycznych nauki i praktyki rolnej, potrzeb obronnych kraju i zaopatrzenia go w niezbędne artykuły spożywcze. Temat potraktowano szeroko z uwzględnieniem potrzeb ogólnonarodowych i osiągnięć innych nauk, jak np. ekonomii i socjologii.

Zarys rejonizacji przyrodniczo-rolniczej w województwie opolskim. Opole 1959, WKPG i PTE, s. 296.

Druga z kolei publikacja tego typu, dotycząca rejonizacji, tym razem wydana jako zeszyt specjalny Biuletynu Rady Naukowo-Ekonomicznej przy WKPG w Opolu i PTE — oddz. w Opolu. Podobnie jak omówiona w numerze poprzednim (dotycząca woj. wrocławskiego) jest pracą zbiorową pod redakcją doc. dra Dzieżyca i prof. dra B. Świętochowskiego. Charakteryzuje ona aktualny stan i rozmieszczenie produkcji rolnej oraz podaje zarys rejonizacji rolnictwa w woj. opolskim. Publikacja składa się z dwu części: I-sza zawiera badania nad rejonowością zjawisk przyrodniczych, warunkujących kierunek rozwoju rolnictwa (między innymi charakteryzuje stosunki klimatyczno-przyrodnicze), II-ga zaś omawia wyposażenie techniczne rolnictwa i stan oraz tendencje rozwojowe rolnictwa w całości i w poszczególnych sektorach, z uwzględnieniem drobnej gospodarki chłopskiej i PGR. Monografia nie jest pełna, nie podaje bowiem omówienia przemysłu rolnego, budownictwa, nasiennictwa, ogrodnictwa, ochrony roślin oraz — co najważniejsze — zagadnień demograficznych i niektórych ekonomicznych.

Zagadnienia ekonomicznej efektywności inwestycji w rolnictwie. Warszawa 1960, PWRiL, s. 233. PAN, Wyd. Nauk Roln. i Leśnych. Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych, zeszyt 24.

Zeszyt zawiera materiały z Międzynarodowej Konferencji, zorganizowanej przez Komitet Ekonomiki Rolnictwa Wyd. Nauk Rolniczych i Leśnych PAN w dn. 3—5. II. 1959 r., poświęconej podstawowym problemom współczesnego rolnictwa. Na bogatą treść zbioru składają się — ilustrowane wzorami i obliczeniami — referaty, przemówienia i dyskusja fachowców ze Zw. Radzieckiego, Polski, Węgier, Czechosłowacji, NRD, Rumunii i Bułgarii.